

Český model
amerického kongresu

Federal Air Marshal Service

Zpráva Výzkumné služby Kongresu

Ivan FencI

UNIVERZITA
KARLOVA

Úvod

Za současné bezpečnostní situace ve světě, především se vzrůstající hrozbou ze strany islámských radikálů, se projevuje tendence posilovat stávající bezpečnostní opatření a zavádět nová. Bombový útok na letadlo Metrojet 31. října 2015, stejně jako další pokusy¹ odpálit bombu na palubě letadla či plánování útoků ze strany teroristických organizací, ukazuje, že se teroristé stále zaměřují na útoky proti dopravním letadlům.² Spojené státy americké mají kromě standardních bezpečnostních opatření, jako jsou bezpečnostní kontroly a screening cestujících na letištích, prohlídky zavazadel, seznam věcí, které není možné vzít na palubu letadla, a podobně,³ také zvláštní program nazvaný *Federal Air Marshal Service* (FAMS, federální letečtí maršálové).

Federální letečtí maršálové jsou formálně označováni jako bezpečnostní složky zařazené pod *Transport Security Administration* (TSA), agenturu spadající pod ministerstvo vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických, nicméně díky zvláštnímu tréninkovému programu a prostředí, ve kterém jsou agenti nuceni operovat, se jedná o unikátní vládní bezpečnostní agenturu.

Navzdory tomu, že se jedná o úřad s dlouholetou tradicí, je FAMS jedním z nejvíce kontroverzních úřadů a vládních bezpečnostních agentur ve Spojených státech. Jejich metody a efektivita jsou předmětem řady diskuzí mezi americkou i širší veřejností i v rámci samotného Kongresu. Program, který nabyl významu po útocích na Světové obchodní centrum 11. září v New Yorku, se dlouhodobě potýká s nízkou morálkou agentů i dalšími vnitřními problémy, z nichž nejzávažnější byl únik utajovaných informací z vedení FAMS (viz kapitola 4). Jeho pověst poškodila i řada incidentů, například usmrcení psychicky nemocného Rigoberta Alpizara federálním leteckým maršálem v Miami roku 2005.⁴

Kromě Spojených států funguje nebo fungovala obdobná služba také ve Velké Británii, v Rakousku, Austrálii, Kanadě, Irsku, Singapuru a Pákistánu. Technika a použité prostředky se u jednotlivých států liší, nicméně povaha úřadu zůstává stejná – chránit dopravní letouny, jejich posádku a cestující před hrozbou teroristického či obdobného útoku. Jako příslušníci

---

¹ Commercial Airline Bombing History [online]. 2012 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.aerospaceweb.org/question/planes/q0283.shtml>

² CALDER, Simon. Russian plane crash Q&A: Why has Russia now confirmed Metrojet flight 9268 was bombed? [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/russian-plane-crash-qa-why-has-russia-now-confirmed-metrojet-flight-9268-was-bombed-a6737701.html>

³ U.S. Department of Homeland Security. All you need to know about getting through airport security quick on your next trip [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://apps.tsa.dhs.gov/mytsa/guide_main.aspx

⁴ LEVIN, Alan. Wife says husband was mentally ill [online]. 2005 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2005-12-07-flightshotfired_x.htm

bezpečnostních složek jsou letečtí maršálové oprávněni (dle platné legislativy v jednotlivých státech) použít donucovací prostředky a násilí včetně střelných zbraní.

1. Historie úřadu

V roce 1961 tehdejší prezident Spojených Států John F. Kennedy rozhodl o umístění bezpečnostních složek na vytipované vnitrostátní lety, u kterých byl předpoklad zvýšeného bezpečnostního rizika. FAMS začala fungovat od 2. března 1962 pod názvem *Peace Officers Program* a spadala pod tehdejší Federální leteckou správu (FAA). Do programu bylo zapojeno 18 dobrovolníků, kteří absolvovali výcvik u jednotek americké pohraniční stráže. Tito dobrovolníci byli po absolvování výcviku jmenováni do úřadu ředitelem FAA. Začátkem roku 1963, po vydání článku v *FAA Horizon Magazine*, byli *Peace Officers* neformálně označeni jako *Sky Marshals* a tento termín se interně užíval mezi členy FAA, ačkoliv označení nikdy neproniklo na veřejnost. O několik let později byli členové vyzbrojeni a byl jim poskytnut výcvik sebeobranu a boje na blízko ve výcvikovém středisku Akademie FBI.

Současná podoba FAMS má kořeny v roce 1968, kdy fungoval méně známý program *Federal Aviation Sky Marshals*. Původní jednotka šesti leteckých maršálů FAA pocházela z *Flight Standards Division* a později *Civill Aviation Security Division*, agentur spadajících pod FAA.⁵

Program *Sky Marshal Divison* ze sedmdesátých let byl společným projektem *U.S. Customs Service* (nyní *U.S. Customs and Border Protection*) a FAA. V září 1970 nařídil prezident Richard Nixon neprodlené umístění ozbrojených federálních agentů do obchodních letadel Spojených států jako odpověď na vzrůstající nebezpečí ze strany islamistických radikálů. Na pozici v *U.S. Customs Service* bylo přijato přibližně 1700 osob. Personál byl cvičen prostřednictvím agentury *Treasury Air Security Officer*. Agenti byli umístěni v amerických letadlech na vnitrostátních i mezinárodních linkách, většinou ve tříčlenných týmech. Někteří agenti působili také na letištních kontrolách u vnitrostátních letů.⁶

V roce 1974 se stali ozbrojení agenti v amerických letadlech raritou a bývalí *Customs Security Officers* byli přeloženi k výkonu hlídkových jednotek, celníků a dalších obdobných útvarů. Několik dalších let po rozpadu programu *Customs Security Officers* byli federální agenti FAA vysíláni na mise jen velice zřídka.

V roce 1985 prezident Ronald Reagan požádal o rozšíření programu a Kongres přijal *International Security and Development Act*, který ve své podstatě podpořil rozvoj *Federal Air*

---

⁵ U.S. Federal Air Marshals Part I: History 101 [online]. 2010 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://flyingwithfish.boardingarea.com/2010/10/27/u-s-federal-air-marshals-part-i-history-101/>

⁶ BILLES, Clay W. The United States Federal Air Marshal Service: a historic perspective, 1962-2012: „fifty years of service“. 2013. ISBN 9780615826523, str. 156-159.

Marshal Service. Navzdory tlaku ze strany *Transportation Security Administration* (TSA) byl program zaměřen na obranu proti únosům letadel na vnitrostátních linkách. Po únosu letadla v roce 1985 (let TWA 847)⁷ byl počet federálních leteckých maršálů zvýšen a program se kromě vnitrostátních letů zaměřil také na lety mezinárodní. To vyvolalo vlnu kritiky v některých zemích, především ve Velké Británii a v Německu. Státy kritizovaly především skutečnost, že se na jejich území nachází ozbrojení příslušníci amerických bezpečnostních složek. S cílem urovnat tento spor byla přijata řada bilaterálních smluv. Výsledkem byla dohoda, v jejímž rámci byli příslušníci FAMS oprávněni nadále operovat v rámci mezinárodních letů a mohli se účastnit ochrany amerických letadel v zahraničí.

Federální letečtí maršálové měli být původně zařazeni jako příslušníci celní správy Spojených států. K ochraně letadel měli být pověřováni podle potřeby. Později však byli celníci vykonávající de facto službu leteckých maršálů stahováni ze služby a jejich úlohu převzali agenti, speciálně trénovaní v rámci FAA.

Od roku 1992 do útoku z 11. září 2001 byl zbrojní výcvik maršálů jeden z nejtěžších. Studie *Joint Special Operations Command* (JSOC) svého času klasifikovala federální maršály mezi 1 % nejlepších střelců na světě. Vzhledem ke změnám ve výcviku a schopnostech však dnes maršálové toto postavení nedrží.⁸

Před útoky z 11. září 2001 bylo aktivních členů FAMS pouze 33, ačkoliv Kongresem bylo schváleno obsazení až 50 pozic.⁹ Následkem útoků nařídil prezident George W. Bush neprodlené rozšíření programu FAMS.¹⁰ Mnoho nových příslušníků bylo přeloženo z jiných federálních úřadů. Neprodleně po útoku 11. září ředitel programu rozšířil FAMS o 600 nových příslušníků. Program byl rozšířen v průběhu pouhého jednoho měsíce. Tento postup nebyl do té doby u žádné jiné agentury Spojených států aplikován. Další agenti byli přijímáni později a nasazováni na americké lety po celém světě. V srpnu 2013 byl počet maršálů ustaven na přibližně 4000 příslušníků.

16. října 2005 ministr vnitřní bezpečnosti Michael Chertoff schválil přeřazení FAMS z ministerstva vnitřní bezpečnosti do TSA. Toto přeřazení bylo součástí větší reorganizace, která byla provedena za účelem koordinace činnosti s ministerstvem vnitřní bezpečnosti a zejména posílení bezpečnosti civilního letectví.

---

⁷ LEVIN, Alan. Wife says husband was mentally ill [online]. 2005 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2005-12-07-flightshotfired_x.htm

⁸ BILES, Clay W. The United States Federal Air Marshal Service: a historical perspective, 1962-2012: „fifty years of service“. 2013. ISBN 9780615826523, str. 170.

⁹ Air Marshals Grounded over security [online]. 2003 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/3020570.stm>

¹⁰ Zpráva U.S. Government Accountability Office. Federal Air Marshal Service – Additional Actions Needed to Ensure Air Marshals Mission Readiness [online], str. 5. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://www.gao.gov/assets/680/679757.pdf>

V březnu 2014 bylo oznámeno, že do konce roku 2016 bude uzavřeno 6 z celkových 26 kanceláří FAMS. Zrušení kanceláří bylo nařízeno v důsledku škrťů ve státním rozpočtu.¹¹

2. Současná podoba FAMS

V současné době je FAMS zařazena pod *Transportation Security Administration* spadající pod ministerstvo vnitřní bezpečnosti Spojených států. V souladu s *Aviation and Transportation Security Act* (ATSA), který vešel v platnost v listopadu 2001, je TSA oprávněna nasadit federální letecké maršály na každý civilní dopravní let, který je zajišťován americkým letadlem. Jedná se především o lety se zvýšenou bezpečnostní hrozbou, kam můžeme zařadit především lety na velkou vzdálenost, tedy obdobné lety jako při útocích z 11. září 2001.¹² Od přijetí ATSA počet příslušníků FAMS prudce vzrostl.

Ze státního rozpočtu bylo na program FAMS vynakládáno přibližně 908 milionů dolarů za fiskální rok 2013, 819 milionů dolarů za fiskální rok 2014, 790 milionů dolarů za fiskální rok 2015 a 805 milionů dolarů za fiskální rok 2016. FAMS v současné době čítá asi 4 000–5 000 agentů v aktivní službě.¹³

Federální letečtí maršálové jsou TSA nasazeni do vysoce rizikových letů, přičemž cestují vždy v civilním oblečení. Cestující tak nejsou schopni poznat, že jde o federálního agenta. Jediní, kdoví, že se agent na palubě letadla bude nacházet nebo nachází, je vybraný personál letiště a posádka letadla. Někteří federální letečtí maršálové uvedli, že cestují bez toho, aby se posádce letadla prokázali. Agenti jsou při výkon své služby vyzbrojeni střelnou zbraní Sig Sauer P229 nebo Sig Sauer P239, teleskopickým obuškem a pouty. Jsou trénováni tak, aby případného útočnicka zastavili, hlavním terčem je tak hrudník útočnicka a následně střelba do hlavy.¹⁴

---

¹¹ BILES, Clay, W. *Unsecure skies*, ISBN 978-0615835570, str. 59.

¹² USA. Zákon č. 107-71 ze dne 19. prosince 2001 *Aviation and Transportation Security Act*, § 44917, dostupný zde: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ71/pdf/PLAW-107publ71.pdf>

¹³ Zpráva U.S. Government Accountability Office. *Federal Air Marshal Service – Additional Actions Needed to Ensure Air Marshals Mission Readiness* [online], str. 5. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://www.gao.gov/assets/680/679757.pdf>

¹⁴ LEVIN, Alan. *Wife says husband was mentally ill* [online]. 2005 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2005-12-07-flightshotfired_x.htm

2.1. Výcvik federálních leteckých maršálů

Na výcvik federálních leteckých maršálů bylo z celkového rozpočtu programu, který je uveden výše, vynaloženo 1,7 milionů dolarů, 4,4 milionů dolarů, 6 milionů dolarů a 4,8 milionů dolarů za fiskální roky 2012, 2013, 2014 a 2015.¹⁵

Společnou odpovědnost za výcvik federálních leteckých maršálů má FAMS a *Office of Training and Development* (OTD), která spadá pod TSA. OTD je primárně zodpovědná za navrhování, vývoj a hodnocení všech tréninkových kurzů, které federální letečtí maršálové absolvují. FAMS ve spolupráci s OTD vytváří tréninkové požadavky pro kandidáty FAMS i pro maršály ve výkonu služby. FAMS také působí jako expertní poradce při vytváření nových kurzů, trénuje a dohlíží na výcvik federálních leteckých maršálův rámci jednotlivých úřadů a kanceláří.

Vzhledem ke specifickému prostředí, ve kterém federální letečtí maršálové plní svou službu, je na výcvik agentů kladen velký důraz. Aby bylo zajištěno, že maršálové budou vysoce trénovaní a budou moci efektivně plnit svěřené úkoly, byl vytvořen speciální *Federal Air Marshal Training Program* (FAMTP). Kandidáti přihlášení do tohoto programu musejí úspěšně splnit 16 a půl týdenní tréninkový kurz. Po úvodním semináři plní kandidáti kurz ve dvou fázích. První fáze (FAMTP-I) je sedmítýdenní kurz, kde se nově přijatí adepti učí základním schopnostem agenta bezpečnostních složek. Po úspěšném složení první části kurzu se kandidáti účastní druhé části (FAMTP-II) v *centrále TSA*, která je zaměřena na konkrétní situace, které mohou při výkonu službu federálního leteckého maršála nastat. Tento kurz zahrnuje kromě jiného také střeleckou přípravu, která umožňuje federálním leteckým maršálům efektivně zasáhnout ve specifickém prostředí dopravního letadla.

Jakmile kandidát úspěšně složí druhou část kurzu, je přidělen ke konkrétnímu úřadu. V průběhu výkonu služby jsou letečtí maršálové povinni absolvovat každoročně 160 hodin výcviku. FAMTP-II slouží jako základ pro tyto roční opakující se kurzy. Federální letečtí maršálové jsou trénováni speciálně školenými instruktory v místě výkonu své služby. Tyto kurzy mají za cíl udržet taktické schopnosti leteckých maršálů na vysoké úrovni a jsou nezbytné pro zajištění efektivního výkonu jejich služby. V rámci těchto opakujících se cvičení je řada jednotných kurzů, které musí splnit každý federální letecký maršál, a široká řada kurzů napříč různými disciplínami, které musí jednotlivé úřady zahrnout do svých ročních nebo čtvrtletních plánů. Kurzy zahrnují použití síly a sebeobranu, střelecký výcvik, použití hasicího přístroje a použití obušku, nácvik taktiky v prostředí dopravního letadla a fyzickou

---

¹⁵ Zpráva U.S. Government Accountability Office. Federal Air Marshal Service – Additional Actions Needed to Ensure Air Marshals Mission Readiness [online], str. 5. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://www.gao.gov/assets/680/679757.pdf>

přípravu. FAMS zároveň požaduje čtvrtletní zkoušky střelby, půlroční testy fyzické zdatnosti a periodické zdravotní prohlídky.¹⁶

3. Další relevantní bezpečnostní složky Spojených států

3.1. United States Customs and Border Protection

U.S. Customs and Border Protection (CBP) je největší federální bezpečnostní složkou Spojených států spadající pod ministerstvo pro vnitřní bezpečnost. Počet federálních agentů a důstojníků v této agentuře čítá přes 62 450 (údaj z roku 2016).¹⁷ Jejím úkolem je regulace a kontrola mezinárodního obchodu, vybírání dovozních cel a prosazování americké legislativy v oblasti mezinárodního obchodu, cel a imigrace.

Primárním posláním je bránit vstupu teroristů a teroristických zbraní do Spojených států. CBP je zároveň zodpovědná za zadržování jednotlivců, kteří se pokoušejí nelegálně vstoupit do USA, za omezení toku drog a pašeráků přes hranice země, za ochranu zemědělských a hospodářských zájmů před škodlivými živočichy a nemocemi nebo za ochranu podnikatelského prostředí před krádežemi duševního vlastnictví.¹⁸

3.2. United States Immigration and Customs Enforcement

U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) stejně jako CBP a FAMS spadá pod ministerstvo pro vnitřní bezpečnost Spojených států. Jedná se o federální vyšetřovací agenturu (po FBI druhá největší vyšetřovací federální agentura) s personálem čítajícím přes

---

¹⁶ Zpráva U.S. Government Accountability Office. Federal Air Marshal Service – Additional Actions Needed to Ensure Air Marshals Mission Readiness [online], str. 5. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://www.gao.gov/assets/680/679757.pdf>

¹⁷ Written testimony of U.S. Customs and Border Protection Office of Border Patrol Deputy Chief Ronald Vitiello, and Office of Air and Marine Southwest Border Operations Executive Director Martin Vaughan for a House Committee on Homeland Security, Subcommittee on Border and Maritime Security hearing titled: Boots on the Ground or Eyes in the Sky: How Best to utilize the National Guard to Achieve Operational Control [online]. 2012 [cit./vid. 9. července 2017]. Dostupné zde: <https://www.dhs.gov/news/2012/04/17/written-testimony-us-customs-and-border-protection-house-homeland-security>

¹⁸ Více informací o CBP je možné nalézt v dokumentu CBP Vision and Strategy 2020, který je online dostupný zde: <https://www.cbp.gov/sites/default/files/documents/CBP-Vision-Strategy-2020.pdf>

20 000 příslušníků (údaj z roku 2017).¹⁹ Agentura je zodpovědná za identifikaci, vyšetřování a odhalování slabých míst v ochraně hranic a zajišťování bezpečnosti infrastruktury, přepravy a části hospodářského sektoru. ICE má dvě hlavní složky: *Homeland Security Investigations* a *Enforcement and Removal Operations*. Agentura je pověřena vymáháním více než 400 federálních zákonů a udržuje diplomatické zástupce na amerických velvyslanectvích.²⁰

3.3. United States Citizenship and Immigration Services

United States Citizenship and Immigration Services (USCIS) je vládní agentura spadající pod ministerstvo vnitřní bezpečnosti, jejímž primárním cílem je dohled nad legálním přistěhovalectvím do Spojených států. Tato činnost zahrnuje především posilování bezpečnosti a integrity imigračního systému a podporu integrace přistěhovalců do americké občanské společnosti.²¹ USCIS zaměstnává přes 17 160 osob (údaj z roku 2017).²²

4. Kritika a kontroverze FAMS

4.1. Kritika FAMS

Program FAMS je často terčem kritiky, především kvůli své efektivitě. Ze samotného Kongresu (především pak od republikánských senátorů) se ozývají ohlasy, že podpora programu FAMS je mrhání finančními prostředky, které by mohly být využity v jiném sektoru nebo pro podporu jiné, efektivnější bezpečnostní složky (výše zmiňované CBP, ICE, USCIS nebo agentury z jiných ministerstev, například FBI, která spadá pod ministerstvo spravedlnosti) popřípadě na vývoj a implementaci bezpečnostních zařízení.²³ Program FAMS byl výrazně rozšířen v době těsně po teroristickém útoku 11. září, tedy předtím, než byla posílena bezpečnostní opatření, zejména pak posílení dveří do kokpitu či bezpečnostní kontroly na letištích, a výrazně rozšířen seznam věcí, které není možné vzít na palubu letadla. Tato opatření následně vedla k tomu, že se mnozí zákonodárci dotazovali, zda jsou

---

¹⁹ U.S. Immigration and Customs Enforcement. Who we are [online]. 2017 [cit./vid. 9. června 2017]. Dostupné zde: <https://www.ice.gov/about>

²⁰ Více informací o ICE je možné nalézt na internetových stránkách <https://www.ice.gov>

²¹ Více informací lze nalézt na internetových stránkách úřadu, zde: <https://www.uscis.gov>

²² Department of Homeland Security, Budget in Brief, Fiscal Year 2017 [online]. 2017 [cit./vid. 9. července 2017]. str. 70. Dostupné zde: <https://www.uscis.gov/sites/default/files/USCIS/About%20Us/Budget%2C%20Planning%20and%20Performance/FY2017.pdf>

²³ VAN CLEAVE, Kris. Does the U.S. need federal air marshals? [online] 2015 [cit./vid. 9. června 2017]. Dostupné zde: <http://www.cbsnews.com/news/does-the-u-s-need-federal-air-marshals/>

vzhledem k posíleným bezpečnostním opatřením federální letečtí maršálové v letadlech nadále potřební. Navíc vzhledem k vysokému počtu civilních letů ve Spojených státech je počet federálních agentů zanedbatelný, federální letečtí maršálové pokrývají zhruba 1 % všech letů.²⁴

Jeden z největších kritiků programu, republikánský poslanec John J. Duncan z Tennessee, uvedl, že považuje FAMS za jednu z nejzbytečnějších bezpečnostních agentur ve Spojených státech, přestal by ji financovat a rád by ji zrušil.²⁵

Kromě výše uvedeného kritici uvádějí, že se federální letečtí maršálové dlouhodobě potýkají s nedostatkem morálky, která vede k páčání trestné činnosti. Řada federálních leteckých maršálů byla odsouzena za násilný trestný čin.²⁶

Internetové deníky uvádějí, že agentura dlouhodobě čelí odlivu zaměstnanců. Nejvíce agentů hledá práci v jiných bezpečnostních složkách, zůstávají pouze starší příslušníci FAMS, kteří chtějí v agentuře zůstat před odchodem do důchodu. TSA uvedla, že do budoucna plánuje uzavřít několik kanceláří FAMS.²⁷

4.2. Smrt Rigoberta Alpizara

Rigoberto Alpizar byl americký občan, který byl 7. prosince 2005 zastřelen dvěma federálními leteckými maršály na mezinárodním letišti v Miami. Tento incident byl prvním případem po 11. září, kdy federální maršál použil střelbu jako donucovací prostředek.

Incident budí kontroverze především s ohledem na skutečnost, že Alpizar nebyl ozbrojený. Zároveň není zcela vyjasněno, zda jeho jednání vykazovalo úmysl ohrozit letadlo nebo cestující.

Incident se odehrál na letištní dráze, kdy se Alpizar těsně před odletem rozhodl z letadla vystoupit. Svědek incidentu, který seděl přímo vedle Alpizara, uvedl, že Alpizar cestoval se svojí manželkou a v jednu chvíli se zkrátka rozhodl bezmyšlenkovitě opustit letadlo. Manželka se snažila svého muže uklidnit, nicméně Alpizar se rozběhl a snažil se dostat ven.

---

²⁴ Air marshals missing from almost all flights [online]. 2008 [cit./vid. 9. června 2017]. Dostupné zde: <http://edition.cnn.com/2008/TRAVEL/03/25/siu.air.marshals/index.html>

²⁵ SIMON, Scott. SouldWe End The Controversial Air Marshal Program? [online] 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.npr.org/2015/10/24/451403416/should-we-end-the-controversial-air-marshal-program>

²⁶ SERRANO, Richard A. Critics say air marsalsh, much wanted after 9/11, have become bored cops flying first class [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.latimes.com/nation/la-na-air-marshal-criticism-20151020-story.html>

²⁷ LOVELACE, Ryan. The TSA is driving the maway en masse [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.nationalreview.com/article/414761/where-have-all-air-marshals-gone-ryan-lovelace>

Ve stejném letadle byli přítomni dva federální letečtí maršálové, kteří, ačkoliv Alpizarova manželka opakovaně poukázala na skutečnost, že je Rigoberto duševně nemocný, cestujícího zastřelili ve dveřích letadla.²⁸

Hlavní rozpor v celém incidentu zaujímá skutečnost, zda Alpizar při útěku vykřikl, že má bombu. Dave Adams, mluvčí FAMS uvedl, že Alpizar nesl batoh a při běhu uličkou na bombu ve svém batohu opakovaně upozorňoval. Řada cestujících nicméně popisovala celou situaci odlišným způsobem. Jeden z nich při vyšetřování uvedl, že federální maršál nebyl nucen Alpizara usmrtit, protože byl Alpizar na útěku a nepředstavoval hrozbu. Jiný cestující uvedl, že jednání Alpizara ukazovalo na to, že si myslel, že je sám terčem teroristického útoku. Manželka po střelbě uvedla, že si Alpizar skutečně myslel, že je v letadle bomba.

Později se ukázalo, že Roberto Alpizar trpěl duševní poruchou, při které se mu znenadání měnila nálada. O této skutečnosti nicméně federální maršálové nemohli vědět. Mluvčí Asociace pilotů uvedl, že pláč a křik Alpizarovy manželky při incidentu mohl federální maršály rozrušit, a selhal tak lidský faktor.

Kritici programu FAMS uvádějí tento incident jako důkaz toho, že by federální letečtí maršálové neměli být v letadlech vyzbrojeni. Myšlenka, že umístění střelné zbraně do letadla učiní let bezpečnějším, je podle nich mylná.²⁹

4.3. Další kontroverze

Další kontroverzní událostí, která výrazným způsobem zasáhla FAMS, byl incident, kterého se účastnil přímo Robert MacLean, výkonný viceprezident FAMS. V roce 2003 plánovalo ministerstvo vnitřní bezpečnosti snížit počet ozbrojených federálních leteckých maršálů u civilních letů. Toto omezení mělo být důsledkem vládních škrťů v programu FAMS. Plán byl ovšem připraven v době, kdy státní úřady měly informaci o tom, že organizace al-Káida připravuje další teroristický útok zaměřený na dopravní letadlo. Navíc byl tento krok zcela v rozporu s *Aviation and Transportation Security Act*. Robert MacLean informaci o připravovaném stažení agentů veřejně ohlásil. Následně byl obviněn z vyzrazení utajovaných informací a propuštěn ze služby.³⁰ Poté, co vešel v platnost zákon o ochraně whistleblowerů, byl nicméně očištěn a mohl se vrátit do výkonu služby.³¹

²⁸ LEVIN, Alan. Wife says husband ws mentally ill [online]. 2005 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2005-12-07-flightshotfired_x.htm

²⁹ LEVIN, Alan, Wife says husband ws mentally ill [online]. 2005 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2005-12-07-flightshotfired_x.htm

³⁰ MAIMON, Alan. What happens when a whistleblower returns to work after a decade's fight [online]. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://www.washingtonpost.com/lifestyle/magazine/what-happens-when-a-whistleblower-returns-to->

Některé zdroje dále uvádějí, že u FAMS působí agenti s kriminální minulostí. Investigativní novinář Amy Davis uvedl, že někteří federální letečtí maršálové, kteří jsou souzeni za spáchání deliktů jako pašování drog, řízení v opilosti a za trestné činy sexuálního násilí proti dětem, jsou stále ve výkonu služby u FAMS. Některí letečtí maršálové byli přijati do služby se záznamem v trestním rejstříku. Do vyšetřování se zapojil americký republikánský kongresman Ted Poe z Texasu.³² Vysokou úroveň kriminality mezi federálními leteckými maršály dlouhodobě kritizoval také kongresman John J. Duncan.³³

5. Závěr

Federal Air Marshal Service je v současné době na rozcestí. Úřad s dlouholetou tradicí se potýká s problémy, které ohrožují jeho samotnou existenci. Spojené státy i celý svět dodnes pamatují útoky z 11. září 2001. Můžeme jen spekulovat, zda by bylo možné teroristický útok odvrátit, pokud by na palubě letadel byli přítomni ozbrojení federální letečtí maršálové.

Přístupy ohledně budoucnosti programu FAMS se diametrálně liší. Zatímco někteří by rádi reagovali na vzrůstající hrozbu islámského terorismu navýšením počtu příslušníků, kritici programu předpokládají, že by se finanční prostředky vynakládané do programu daly efektivně použít v jiné bezpečnostní sekci. Program FAMS má vzhledem k nízkému počtu příslušníků spíše psychologický efekt, kdy cestující mají větší pocit bezpečí.³⁴

Z historické perspektivy se nabízí také otázka restrukturalizace programu a přeřazení celého sboru federálních leteckých maršálů nebo jeho části do jiných bezpečnostních struktur. Pokud vezmeme v úvahu historickou perspektivu, je možné FAMS začlenit pod celní správu, inspektoráty napříč ministerstvem vnitřní bezpečnosti nebo jiných bezpečnostních složek z ministerstva spravedlnosti a obrany.

[work-after-a-decades-fight/2016/03/02/cf3f5062-a41c-11e5-ad3f-991ce3374e23_story.html?utm_term=.7103187d1aa9](http://www.click2houston.com/investigates/17121409/detail.html#story)

³¹ BIEDERMAN, Danny a STRAEHLEY, Steve. Supreme Court Gives TSA Whistleblower another Victory [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.allgov.com/news/top-stories/supreme-court-gives-tsa-whistleblower-another-victory-150516?news=856499>

³² Congressman Gets Answers About Air Marshals [online], 2008 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://web.archive.org/web/20080917103639/http://www.click2houston.com/investigates/17121409/detail.html#story>

³³ Více informací o programu a názorech kongresmana Duncena zde: <http://duncan.house.gov/media-center>

³⁴ ALONSO-ZALDIVAR, Ricardo. Air Marshals' Future Full of Questions [online]. 2002 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://articles.latimes.com/2002/jan/14/news/mn-22497>

Zdroje

Air Marshals Grounded over security [online]. 2003 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/americas/3020570.stm>

Air marshals missing from almost all flights [online]. 2008 [cit./vid. 9. června 2017]. Dostupné zde: <http://edition.cnn.com/2008/TRAVEL/03/25/siu.air.marshals/index.html>

ALONSO-ZALDIVAR, Ricardo. Air Marshals' Future Full of Questions [online]. 2002 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://articles.latimes.com/2002/jan/14/news/mn-22497>

BIEDERMAN, Danny a STRAEHLEY, Steve. Supreme Court Gives TSA Whistleblower Another Victory [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.allgov.com/news/top-stories/supreme-court-gives-tsa-whistleblower-another-victory-150516?news=856499>

BILES, Clay W. The United States Federal Air Marshal Service: a historic perspective, 1962-2012: „fifty years of service“. 2013. ISBN 9780615826523

CALDER, Simon. Russian plane crash Q&A: Why has Russian now confirmed Metrojet flight 9268 was bombed? [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/russian-plane-crash-qa-why-has-russia-now-confirmed-metrojet-flight-9268-was-bombed-a6737701.html>

Commercial Airline Bombing History [online]. 2012 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.aerospaceweb.org/question/planes/q0283.shtml>

Congressman Gets Answers About Air Marshals [online], 2008 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://web.archive.org/web/20080917103639/http://www.click2houston.com/investigates/17121409/detail.html#story>

Department of Homeland Security, Budget in Brief, Fiscal Year 2017 [online]. 2017 [cit./vid. 9. července 2017]. str. 70. Dostupné zde: <https://www.uscis.gov/sites/default/files/USCIS/About%20Us/Budget%2C%20Planning%20and%20Performance/FY2017.pdf>

LEVIN, Alan. Wife says husband was mentally ill [online]. 2005 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://usatoday30.usatoday.com/news/nation/2005-12-07-flightshotfired_x.htm

LOVELACE, Ryan. The TSA is driving the maway en masse [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.nationalreview.com/article/414761/where-have-all-air-marshals-gone-ryan-lovelace>

MAIMON, Alan. What happens when a whistleblower returns to work after a decade's fight [online]. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://www.washingtonpost.com/lifestyle/magazine/what-happens-when-a-whistleblower-returns-to-work-after-a-decades-fight/2016/03/02/cf3f5062-a41c-11e5-ad3f-991ce3374e23_story.html?utm_term=.7103187d1aa9

SERRANO, Richard A. Critics say air marshals, much wanted after 9/11, have become bored cops flying first class [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.latimes.com/nation/la-na-air-marshals-criticism-20151020-story.html>

SIMON, Scott. Should We End The Controversial Air Marshal Program? [online] 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://www.npr.org/2015/10/24/451403416/should-we-end-the-controversial-air-marshals-program>

U.S. Department of Homeland Security. All you need to know about getting through airport security quick on your next trip [online]. 2015 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: https://apps.tsa.dhs.gov/mytsa/guide_main.aspx

U.S. Federal Air Marshals Part I: History 101 [online]. 2010 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <http://flyingwithfish.boardingarea.com/2010/10/27/u-s-federal-air-marshals-part-i-history-101/>

U.S. Immigration and Customs Enforcement. Who we are [online]. 2017 [cit./vid. 9. června 2017]. Dostupné zde: <https://www.ice.gov/about>

USA. Zákon č. 107-71 ze dne 19 prosince 2001 Aviation and Transportation Security Act. Dostupný zde: <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ71/pdf/PLAW-107publ71.pdf>

VAN CLEAVE, Kris. Does the U.S. need federal air marshals? [online] 2015 [cit./vid. 9. června 2017]. Dostupné zde: <https://www.cbsnews.com/news/does-the-u-s-need-federal-air-marshals/>

Written testimony of U.S. Customs and Border Protection Officer of Border Patrol Deputy Chief Ronald Vitiello, and Office of Air and Marine Southwest Border Operations Executive Director Martin Vaughan for a House Committee on Homeland Security, Subcommittee on Border and Maritime Security hearing titled: Boots on the Ground or Eyes in the Sky: How Best to Utilize the National Guard to Achieve Operational Control [online]. 2012 [cit./vid. 9. července 2017]. Dostupné zde: <https://www.dhs.gov/news/2012/04/17/written-testimony-us-customs-and-border-protection-house-homeland-security>

Zpráva U.S. Government Accountability Office. Federal Air Marshal Service – Additional Actions Needed to Ensure Air Marshals Mission Readiness [online]. 2016 [cit./vid. 10. března 2017]. Dostupné zde: <https://www.gao.gov/assets/680/679757.pdf>